

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2021

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

poslance Petra Dolínka

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

sněmovní tisk č. 911

Návrh změny:

1. V části první čl. I bodě 72 § 47f odst. 1 se na konci věty první doplňují slova „nebo do péče fyzické osoby podle § 953 občanského zákoníku“.
2. V části první, čl. I se za bod 75 vkládá nový bod A, který zní:
„A. Na konci § 47g se doplňuje nový odstavec 3, který zní:

„(3) Jde-li o nezaopatřené dítě svěřené do péče jiné osoby, náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte, jen je-li vyšší než výživné stanovené soudem na toto dítě, a to ve výši rozdílu mezi tímto příspěvkem a výživným.“.

Následující body se přečísloují.

3. V části první, čl. II bodech 7 až 10 se datum „1. ledna 2021“ nahrazuje datem „1. ledna 2022“.
4. V části první, čl. II bodech 8 a 10 se datum „31. prosince 2026“ nahrazuje datem „31. prosince 2027“.
5. V části první, čl. II bodě 9 se slova „1. lednu 2021“ nahrazují slovy „1. lednu 2022“.
6. Část osmá včetně nadpisu zní:

„ČÁST OSMÁ ÚČINNOST

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2022, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 74, 79, 115 a 151 a ustanovení části první čl. II bodů 8 a 10, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2028.“.

Odůvodnění:

Navrhuje se finanční podpora náhradní rodinné péče u osob, které nepobírají dávky pěstounské péče, jelikož je jim dítě svěřeno do péče jiné osoby než rodiče dle § 953 OZ. Výživné, které bývá rodičům stanoveno hradit k rukám pečující osoby, v drtivé většině nedosahuje adekvátních částek, které jsou potřeba na úhradu potřeb svěřených dětí. Praxe soudů ohledně svěřování dětí do péče jiné osoby a do pěstounské péče je velice různorodá, není jednotný přístup, byť občanský zákoník stanovuje, že pokud není možné rodičům nebo ostatním příbuzným uložit vyživovací povinnost k dítěti, ustanovení § 953 až 956 ohledně svěřování dítěte do péče jiné osoby se nepoužijí. Jak vyplývá z Analýzy příbuzenské pěstounské péče (Institut projektového řízení, 2017) bývá neoficiálně svěřování do péče jiné osoby bráno jako pojistka proti zneužití dávek pěstounské péče (v některých případech je postupováno dokonce tak, že je dítě nejdříve svěřeno do péče třetí osoby a pokud se ukáže, že motivace náhradního pečovatele je jiná než finanční, je rozhodnuto o pěstounské péči), přičemž existují rozdíly mezi jednotlivými kraji (některé kraje využívají institut péče jiné osoby více nežli kraje jiné). Tato nerovnost ve využívání institutů náhradní rodinné péče dopadá na děti a jejich finanční zabezpečení.

Navrhuje se proto i na děti svěřené do péče jiné osoby zavést možnost požádat o příspěvek na úhradu potřeb dítěte ve výši rozdílu mezi zákonem stanovenou dávkou dle § 47f ZSPOD a soudem stanoveným výživným. Dětem svěřeným do péče jiné osoby by tedy měl rovněž náležet příspěvek na úhradu potřeb dítěte, ale pouze ve výši rozdílu mezi tímto příspěvkem a výživným, je-li soudem stanovené výživné nižší. Pro stanovení výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte by byla vždy rozhodující pouze výše výživného stanovená v rozsudku soudu, bez ohledu na to, zda a v jaké výši je výživné na dítě povinnými osobami skutečně placeno.

Obdobná úprava platí již od roku 2006 na Slovensku, kde na základě zákona č. 627/2005 Z.z., o příspěvcích na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa, náleží opakovaný příspěvek dítěti podle § 5 rovněž dětem svěřeným do osobní péče jiné fyzické osoby než rodiče podle § 45 -§ 47 zákona č. 36/2005 Z.z., o rodine. Opakovaný příspěvek určený na uspokojování potřeb dítěte náleží dítěti v případě, že dítě nemá výživné od rodičů nebo jiných povinných osob, nebo ve výši rozdílu mezi výživným od rodičů a částkou opakovaného příspěvku.

V České republice se v péči jiné osoby podle § 953 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, nachází zhruba 4 500 dětí. Kvalifikovaně lze odhadovat, že zhruba 80% těchto dětí (tj. cca 3 600 dětí) by mohlo mít založen nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte z toho titulu, že výživné stanovené soudem na tyto děti je nižší než částky příspěvku na úhradu potřeb dítěte.

Finanční dopad lze velice těžko odhadnout vzhledem k tomu, že nejsou vedeny statistiky ohledně věku dětí svěřených do péče třetí osoby a ohledně stanoveného výživného. Pokud bychom brali, že u cca 4 500 dětí svěřených do péče třetí osoby je výživné od obou rodičů hrazeno průměrně v poloviční výši průměrné výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte, doplácet by stát cca 157 mil. Kč za rok.